

УДК 339.98: 330.52

Чугасєв О.А.*

ЕКОНОМІЧНА СИЛА КРАЇНИ У МІЖНАРОДНОМУ СЕРЕДОВИЩІ

Незважаючи на процеси глобалізації, регіоналізації та транснаціоналізації, країни залишаються потужними суб'єктами у світовій економіці. Економічна сила країн є одночасно фактором і наслідком їх динаміки та величини економіки, а також аналогічних показників інших країн у міжнародному середовищі. Знання про розподіл економічної сили може сприяти передбаченню поведінки економічних суб'єктів та структурних зрушень у світовій економіці.

Традиційно поняття сили більшою мірою притаманне політичним наукам, і меншою мірою розглянуте в економічних дослідженнях. Труднощі дослідження цього поняття також обумовлені неможливістю безпосереднього спостереження і однозначного вимірювання економічної сили [1]. Аналізом економічної сили, зокрема, займалися К.Басу, Т.Бюте, Р.Гош, С.Де, С.Джонс, Г.Тревертон, Дж.Уоллі, Е.Фрост, Швета.

Метою нашого дослідження є визначення поняття економічної сили.

Економічну силу визначають через здатність впливати на поведінку інших суб'єктів завдяки умисному використанню економічних активів або здатність чинити опір впливу інших суб'єктів [2]. Дж.Уоллі розглядає конфронтаційний та коопераційний аспекти економічної сили, а також феномен м'якої сили як здатності інтелектуальними засобами переконувати супротивників, що запропоновані заходи також і в інтересах [1].

Можливо розглядати економічну силу держави, а не країни в цілому. У такому випадку в глобальному середовищі до сили держав додаються сила транснаціональних та недержавних суб'єктів [3]. Більш вузькі визначення також передбачають концентрацію на окремих аспектах, наприклад на здатності фінансувати більший оборонний бюджет [2].

Поняття економічної сили тісно пов'язані з такими поняттями як: величина або розмір економіки, економічні конкурентоспроможність, безпека, стабільність, вплив, незалежність, суверенітет, суперництво і війни, розвиток.

До складових елементів економічної сили включають, наприклад, природні ресурси, освічену робочу силу, якість управління, ринкову конкуренцію, інфраструктуру тощо [2].

Інструментарій застосування економічної сили може включати: обмеження на торгівлю, інвестиції, міграцію, економічну допомогу, преференційний режим або потенційну можливість їх використання [4] чи навпаки надання економічних преференцій.

Економічну силу можна розглядати в абсолютному вимірі, проте більш доцільно розглядати її у відносному вимірі порівняно з силою інших суб'єктів. Економічна сила нерівномірно розподілена у світі, постійно відбуваються зміни у співвідношенні сил країн.

Існують спроби кількісного вимірювання економічної сили. Наприклад, при вирішенні задач в рамках теорії ігор величина Шейплі відображає переговорну силу країни при входженні до тієї чи іншої коаліції, наприклад, багатосторонньої торговельної угоди [1]. Інший приклад: індекс економічної сили уряду включає чотири складові: доходи уряду, валютні резерви, експорт товарів та послуг, людський капітал [5].

* к.е.н., доцент кафедри світового господарства і міжнародних економічних відносин, Інститут міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка

Оскільки поняття економічної сили є суто абстрактним поняттям, може бути запропоновано безліч способів її вимірювання. Перш за все, на основі зважування декількох економічних показників, частина з яких є якісними показниками, які непросто виразити у кількісному вимірі.

На нашу думку, одним з варіантів узагальнюючого показника економічної сили країни може бути приріст ВВП країни в абсолютному вимірі, поділений на сумарний приріст всіх країн світу. При цьому таких показник необхідно розраховувати протягом тривалого періоду, що знизить ризик обрахунку негативного значення. Таке вимірювання відобразить не стільки потенціал використання економічної сили, скільки реалізацію економічної сили країни на користь нарощування свого економічного потенціалу. Хоча більш адекватною оцінкою стало би використання у цьому коефіцієнті приросту сукупного багатства резидентів країни замість приросту ВВП, але з практичної точки зору це є складнішим способом.

Отже, економічна сила є комплексним поняттям. Тому конкретне її визначення і вимір може залежати від цілей досліджень та їх практичних наслідків. Подальші дослідження можуть удосконалити способи виміру економічної сили, обрахувати її індекс для країн у сучасному стані світової економіки.

Література

1. Whalley J. Shifting Economic Power. – University of Western Ontario Centre for International of Governance Innovation and CESifo Munich, Germany, September 2009. – 46 p. – Режим доступу. – <http://www.oecd.org/dev/perspectivesonglobaldevelopment/45337859.pdf>
2. Frost E.L. What Is Economic Power? // Global Strategic Assessment 2009: America's Security Role in a Changing World / Edited by Patrick M. Cronin. - Washington, D.C.; Published for the Institute for National Strategic Studies By National Defense University Press, 2009. – P.7-15. – Режим доступу. – http://www.ndu.edu/inss/docUploaded/05-GSA2009_Chpt%201.pdf
3. Treverton G. F., Jones S. G. Measuring National Power. – Santa Monica, Calif.: RAND Corporation. National Security Research Division Conference Proceedings, 2005. – xii, 21 p. – Режим доступу. – http://www.rand.org/pubs/conf_proceedings/2005/RAND_CF215.pdf
4. Büthe T. Lecture 15. Wielding Economic Power: Economic Sanctions & Foreign Aid. – Duke University PS 93 Guest Lecture, Fall 2009. – 36 p. – Режим доступу. – http://people.duke.edu/~buthe/downloads/teaching/Buthe_PS93F09_EconomicPower.pdf
5. Basu K., De S., Ghosh R., Shweta The evolving dynamics of global economic power in the post-crisis world: Revelations from a new Index of Government Economic Power // eSocialSciences Working Papers. – Dec. 2011. – № 4666. – 34 p. – Режим доступу. – http://www.esocialsciences.org/Download/repecDownload.aspx?fname=A2011122714589_20.pdf&fcategory=Articles&Aid=4666&fref=repec